

**Zpráva o šetření
ve věci příspěvku na zřízení pracovního místa
pro osobu se zdravotním postižením
za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti**

Obrátil se na mě pan A. (dále také „stěžovatel“) se stížností na postup Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ústí nad Labem (dále také „úřad práce“), jenž mu neposkytl příspěvek na zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti (dále také „příspěvek“), o který žádal. Úřad práce stěžovatele vyrozuměl, že hodnotící komise jeho žádost o příspěvek schválila, ale příspěvek mu nelze poskytnout z důvodu uvalení exekuce a obstavení jeho účtu.

A. Shrnutí závěrů

Příspěvek na zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením je účelově určeným příspěvkem, který poskytuje Úřad práce České republiky bezhotovostně převodem na účet příjemce. Účelově určené prostředky nepodléhají výkonu rozhodnutí (exekuci). Jsou-li takové prostředky na účtu exekučně postiženy, je třeba podat návrh na částečné zastavení exekuce nařízené příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu.

Úřad práce neposkytl stěžovateli příspěvek z důvodu uvalení exekuce a obstavení jeho účtu. Podle úřadu práce by stěžovatel nemohl ve stanovené době doložit pořízení a úhradu nákladových položek, a splnit tak povinnosti, které by mu byly uloženy dohodou o zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti, uzavřenou s úřadem práce (dále také „dohoda“).

Úřad práce pochybil tím, že stěžovateli neposkytl příspěvek z důvodu uvalení exekuce a obstavení jeho účtu, ačkoliv splnil všechny ostatní podmínky pro jeho poskytnutí. Úřad práce dále pochybil tím, že stěžovatele nepoučil o praktickém postupu k ochraně příspěvku prostřednictvím návrhu na částečné zastavení exekuce. Úřad práce také mohl soudního exekutora sám vyrozumět, že na exekučně postižený účet stěžovatele vyplatí účelově určený příspěvek nepodléhající exekuci, aby soudní exekutor mohl exekuci částečně zastavit v rozsahu identifikované platby.

B. Skutková zjištění

Stěžovatel požádal úřad práce o příspěvek dne 27. 6. 2018. Doložil doklad o zřízení účtu u peněžního ústavu, který je nezbytnou přílohou žádosti o příspěvek.

O schválení příspěvku ve výši 59 000 Kč úřad práce telefonicky informoval stěžovatele a dojednal s ním, že před uzavřením dohody doloží aktualizované živnostenské oprávnění. Stěžovatel se osobně dostavil na kontaktní pracoviště úřadu práce v Lounech dne 11. 9. 2018 a doložil aktualizovaný výpis z živnostenského rejstříku. Současně sdělil, že jeho účet uvedený v žádosti o příspěvek je obstavený exekutorem, a že z toho důvodu požaduje schválený příspěvek zaslat na účet své přítelkyně. Úřad práce mu vysvětlil, že příspěvek se poskytuje pouze bezhotovostně převodem na účet příjemce. Stěžovatel uvedl, že ze svého účtu by nemohl finanční prostředky vybrat a následně ve stanovené lhůtě

doložit pořízení a úhradu nákladových položek v souladu s dohodou, která by byla uzavřena.

Dne 5. 10. 2018 úřad práce znovu telefonicky kontaktoval stěžovatele. Stěžovatel oznámil, že s úřadem práce nebude uzavírat dohodu, neboť nechce příspěvek zaslat na účet uvedený v žádosti. Úřad práce stěžovatele informoval, že pokud se jeho situace změní, může podat novou žádost o příspěvek.

Ještě ve stejný den zaslal úřad práce stěžovateli sdělení o tom, že hodnotící komise dne 23. 8. 2018 projednala a schválila jeho žádost o příspěvek, nicméně v důsledku uvalení exekuce a obstavení jeho účtu mu nelze příspěvek poskytnout.

C. Právní hodnocení

Příspěvek na zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením¹ patří mezi příspěvky aktivní politiky zaměstnanosti, kterými se stát snaží podporovat nezaměstnané ve zvýšení jejich šancí na uplatnění na trhu práce. Je **účelově určeným** příspěvkem, tzn., že může být poskytnut **pouze k úhradě nákladů**, které vzniknou po nabytí platnosti dohody s úřadem práce, jsou **v dohodě specifikovány**² a jsou doloženy požadovanými doklady v termínu k tomu dohodou určeném.³

Pracovním místem zřízeným pro osobu se zdravotním postižením se rozumí místo, které zaměstnavatel zřídil pro osobu se zdravotním postižením na základě písemné dohody uzavřené s úřadem práce. **Úřad práce může uzavřít dohodu přímo s osobou se zdravotním postižením, která se rozhodne vykonávat samostatnou výdělečnou činnost.** Na základě dohody poskytuje úřad práce finanční příspěvek **na pořízení předmětů potřebných ke zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením**⁴ (jak ostatně vyplývá již ze samotného názvu příspěvku). Náklady musejí vzniknout až po uzavření dohody.

K žádosti o zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením musí žadatel přiložit doklad o účtu příjemce v peněžním ústavu.⁵ Příspěvky v rámci aktivní politiky zaměstnanosti jsou **poskytovány bezhotovostně převodem na účet** příjemce vedený u peněžního ústavu.⁶

Výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu upravuje občanský soudní řád.⁷ I na exekuci příkázáním pohledávky podle exekučního řádu⁸ se použijí

1 Ustanovení § 75 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

2 V praxi bývají uvedeny v tzv. seznamu uznatelných nákladových položek, který je přílohou dohody.

3 Blíže viz <https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhm/apz>.

4 Tamtéž.

5 Podle § 75 odst. 5 a odst. 9 zákona o zaměstnanosti.

6 Podle § 31 vyhlášky č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

7 Ustanovení § 303 až 311a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu o výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky.⁹

Účelově určené prostředky nepodléhají podle občanského soudního řádu **výkonu rozhodnutí**.

Ustanovení **§ 310 občanského soudního řádu** totiž stanoví, že předpisy vylučující nebo omezující použití pohledávek z účtu u peněžního ústavu k jinému než stanovenému účelu **nejsou dotčeny** ustanoveními o příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu. Ustanovení § 310 občanského soudního řádu tak doplňuje výčet pohledávek zcela vyloučených z výkonu rozhodnutí či použitelných pro výkon rozhodnutí pouze omezeně, uvedený v ustanoveních § 317 až 319 občanského soudního řádu, odkazem na zvláštní předpisy, které vylučují či omezují použití dané pohledávky k jinému než stanovenému účelu.

Výkonem rozhodnutí tak zásadně nemohou být postiženy např. dotace ze státního rozpočtu, resp. návratná finanční výpomoc podle zákona č. 218/2000 Sb.¹⁰ nebo dotace podle zákona č. 250/2000 Sb.¹¹ a další **účelově vázané prostředky** na účtech u peněžních ústavů (tedy i příspěvky na aktivní politiku zaměstnanosti).

Zvláštní právní předpisy, které vylučují nebo omezují použití pohledávek z účtu u peněžního ústavu k jinému než stanovenému účelu, **mají přednost před ustanoveními o příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu**. To znamená, že exekuce se nevztahuje na účelově určené prostředky, **výkon rozhodnutí ohledně těchto prostředků je nepřípustný**, neboť jde o pohledávky (prostředky) nepodléhající výkonu rozhodnutí.

Tento závěr vyplývá i z judikatury Nejvyššího soudu. Podle Nejvyššího soudu¹² ve smyslu ustanovení § 310 občanského soudního řádu **nejsou soudním výkonem rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu postiženy finanční prostředky uložené na účet peněžního ústavu, o nichž právní předpisy stanoví, že mohou být použity jen k určitému účelu** (např. dotace ze státního rozpočtu), ledaže by byla vymáhána pohledávka, k jejíž úhradě mají být (v souladu se svým účelovým určením) použity. Zákon zde sleduje záměr, aby bylo zajištěno, že prostředky, které mají být použity ke stanovenému účelu, **naplní své určení** nejen v době, kdy povinnému na ně vznikl nárok, ale i **poté, co mu byly vyplaceny, popřípadě poté, co byly uloženy na jeho účet u peněžního ústavu** a co byl nařízen výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z tohoto

8 Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

9 Ustanovení § 65 exekučního řádu.

10 Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

11 Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

12 Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 6. 5. 1997, sp. zn. 2 Cdon 1198/96; dostupné na www.nsoud.cz. Dále také usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 7. 2010, sp. zn. 20 Cdo 3454/2008, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2014, sp. zn. 7 Tdo 1228/2014.

účtu povinného. Stejný názor lze nalézt i v judikatuře Nejvyššího správního soudu,¹³ který dodává, že pohledávky ve smyslu těchto ustanovení (§ 310 a 317 až 319 občanského soudního řádu) představují specifickou kategorii zdrojů a jedná se především o prostředky veřejnoprávní povahy.

Pro případ nařízení exekuce příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu jsou prakticky **postiženy i ty prostředky na účtu, jejichž postih zákon zakazuje**. Soud ani soudní exekutor totiž v okamžiku nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu předem nezkoumají povahu prostředků poukazovaných na účet povinného.

Řešením situace je **částečné zastavení exekuce** [podle § 268 odst. 1 písm. h),¹⁴ resp. odst. 4 občanského soudního řádu¹⁵] v rozsahu pohledávek, jež exekuci nepodléhají. Exekuci lze (částečně) zastavit na návrh a za určitých okolností i bez návrhu (například na podnět úřadu práce). Návrh na částečné zastavení exekuce by měl povinný (stěžovatel) podat do 15 dnů ode dne, kdy se dozvěděl o důvodu (částečného) zastavení exekuce. Musí tvrdit a doložit, že na účet byly (budou) poukázány účelově vázané prostředky, které nepodléhají exekuci. Nevyhoví-li exekutor návrhu na zastavení exekuce, postoupí jej k rozhodnutí exekučnímu soudu.¹⁶

Úřad práce měl po schválení žádosti stěžovatele o příspěvek hodnotící komisí se stěžovatelem uzavřít dohodu o zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti a poskytnout mu příspěvek, a to i bez ohledu na obstavení jeho účtu. Nelze totiž přisvědčit názoru úřadu práce, že by stěžovatel nemohl splnit povinnosti, které by mu ukládala sjednaná dohoda.

Úřad práce měl stěžovatele poučit o možnosti podat exekutorovi po postižení příspěvku (obstavení účtu) návrh na částečné zastavení exekuce a v souladu s tím určit datum, sjednané v dohodě, do kdy stěžovatel doloží úřadu práce účetními doklady čerpání příspěvku na pořízení a úhradu nákladových položek. Tak by stěžovatel mohl své povinnosti sjednané v dohodě splnit i přesto, že by exekutor po uzavření dohody postihl příspěvek poskytnutý úřadem práce na účet stěžovatele.

Dospěla jsem k závěru, že úřad práce pochybil tím, že stěžovateli neposkytl příspěvek z důvodu uvalení exekuce a obstavení jeho účtu, ačkoliv splnil všechny ostatní podmínky pro jeho poskytnutí. Úřad práce dále pochybil tím, že stěžovatele nepoučil o praktickém postupu k ochraně příspěvku prostřednictvím návrhu na částečné zastavení exekuce. Úřad práce také mohl soudního exekutora sám vyrozumět, že na exekučně postižený

13 Např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2012, č. j. 2 Afs 80/2011-60; dostupný na www.nssoud.cz.

14 „Výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže výkon rozhodnutí je nepřipustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.“

15 „Týká-li se nařízeného výkonu rozhodnutí některý z důvodů zastavení jen zčásti nebo byl-li výkon rozhodnutí nařízen v rozsahu širším, než jaký stačí k uspokojení oprávněného, bude výkon rozhodnutí zastaven částečně.“

16 Ustanovení § 55 odst. 3 exekučního řádu.

účet stěžovatele vyplatí účelově určený příspěvek nepodléhající exekuci, aby soudní exekutor mohl exekuci částečně zastavit v rozsahu identifikované platby.

D. Informace o dalším postupu

Zprávu zasílám řediteli Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ústí nad Labem Mgr. et Mgr. Radimu Gabrielovi a podle § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv žádám, aby se ve lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřil ke zjištěnému pochybení a informoval mě o přijatých opatřeních k nápravě. Zpráva shrnuje moje dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

Zprávu zasílám rovněž stěžovateli.

Brno 20. ledna 2020

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
veřejná ochránkyně práv